

Az Iszlám Állam pénzügyi összeomlása

SZALAI MÁTÉ,

a Külügyi és Külgazdasági
Intézet kutatója,
a BCE tanársegédje

Miközben a világsajtó már két éve az Iszlám Állam fizikai viszaszorítására, a különböző iraki és szíriai harcokra vagy a terroristák külső kommunikációjára figyel, párhuzamosan egy másik csata is zajlik a dzsihadista csoporttal szemben. Ennek célja az Abu Bakr al-Bagdadi vezette szervezet bevételi forrásainak likvidálása, a pénzcseppek elzárása. Az EY és a Radikalizmus Tanulmányozásával Foglalkozó Nemzetközi Központ friss tanulmánya szerint ezt a célt 2017 elejére sikerült szinte teljesen elérni.

Az Iszlám Állam sok területen újdonságot hozott a dzsihadista hálózatok fejlődésében, amelyek közül az egyik a stabil pénzügyek megteremtése volt. Az al-Kaidával szemben – amelynek pénzügyi stabilitása mindig is külső donorként adakozási kedvének volt kiszolgáltatva – az iraki-szíriai szervezet igyekezett a külvilágtól teljesen független költségvetést teremteni. Ezért volt szükség arra, hogy az Iszlám Állam – akkor még Iraki al-Kaida néven – a 2000-es évek közepére irányítása alá tudja vonni az iraki Anbár provincia törzsi területeit, majd több visszatorzulás után, 2014-re a két ország jelentős részét. A saját területen a különböző természeti erőforrások (például olaj, búza stb.) kitermelése és a feketepiacon való értékesítése mellett a legfontosabb bevétel a lakosság javak elkobása, az emberek kiszígerelése volt, a külső adományok aránya pedig a becslések szerint nem érte el az 5-10 százalékot.

Ennek a stratégiának köszönhetően az Iszlám Állam 2014–2015-ben érte el pénzügyi csúcspontját: ekkor a becslések szerint havi legkevesebb nyolcvanmillió dollár bevétellel tudott gazdálkodni (éves szinten körülbelül egymilliárd dollárral). Ez az összeg ugyan kisebb, mint Nógrád megye GDP-je, a terrorszervezetek között mégis a leggazdagabb csoporttá tette az Iszlám Államot.

Ez azonban már történelem. Barack Obama 2014. szeptemberi bejelentését – miszerint az Egyesült Államok nemzetközi koalíciót hozott létre a szervezet „viszaszorítására és végső legyőzésére” – követő két és fél évben az Iszlám Állam elvesztette területeinek 60 százalékát. A nemzetközi közösség összefogott a csoport (a közösségi finanszírozás 21. századi eszközeivel nyert) külső forrásainak befagyasztására, valamint a dzsihadisták imázsának hiteltiltésére, és ez elvette a nagylelkű donorként és csatlakozni vágyók kedvét az adakozástól.

Az átfogó fellépés következtében az Iszlám Állam 2017 elejére a pénzügyi összeomlás szélére került, és végzetes ördögi körben találta magát. Területi visszatorzulása miatt folyamatosan csökkennek a bevételei, ezt a még irányítása alatt álló települések lakóinak fokozódó kizsákmányolásával igyekszik ellensúlyozni, ami gyakorlatilag az élet minden részére kiterjedő adókövetést jelent. Ennek köszönhetően a lakosság ellenállása fokozódik, a harci morál csökken, és ez tovább gyengíti az Iszlám Állam harctéri esélyeit.

Ugyan mindezek a tényezők optimizmusra adhatnak okot, de két szempontot nem szabad elfelejtenünk. Egyrészt a fenti logikából kiindulva valószínűsíthetjük, hogy a dzsihadisták Moszul és Rakka elvesztése után az általuk birtokolt legtermékenyebb területekre, vagyis az Eufrátesz folyó völgyébe, a kelet-szíriai Deir ez-Zor tartományba vonulnak vissza, ahol a lakosság nem véletlenül tart a szervezet túlélési képességétől. Másrészt az Iszlám Állam megszervezetének pénzügyi összeomlása rövid távon nincs hatással európai vagy közel-keleti hálózatának ütőképességére. A különböző sejtek eddig is nagyrészt egymástól függetlenül működtek, és valószínűleg nem kaptak jelentős méretű pénzügyi segítséget Irakból vagy Szíriából. A pénz nagyon fontos szempont a terrorista csoportoknál, ám a pénzügyi források elzárása önmagában nem oldja meg a problémát: a legnehezebb, de legfontosabb feladat az eszme diszkreditálása és a terrorizmusnak teret adó társadalmi problémák megoldása. Ennek hiányában minden lépés csak tüneti kezelésnek minősül.

Elengedhetetlen a hatékony pihenés, ám mind jobban összefolyik a munka és a magánélet

FOTÓ: SHUTTERSTOCK

Digitális detox: a lekapcsolódás joga

**DR. JÁDI
NÉMETH
ANDREA**

ügyvezető partner, bpv
Jádi Németh Ügyvédi Iroda

A digitális technológia fejlődése közel hozza a világot az ujjbegyeinkhez, ennek azonban ára van: nem tudunk kikapcsolni. Lassan teljesen összefolyik a munka és a magánélet, munkaidőben előfordulhat, hogy a közösségi média oldalain „lazítunk”, miközben főnökünk munkaidő után is soha nem látott könnyedséggel lép be magánidőnkbe-magánéletünkbe. Már tanulmányok tömege igazolja, hogy a hétvégén vagy a nehezen egyeztetett szabadságunk alatt beérkező levelek önkéntelenül is hatással vannak a pszichénkire, akár stresszes állapotba is kergethethetnek bennünket, de mindenképp megzavarják pihenésünket és a családdal töltött idő nyugalmát. Sőt, a „mindig bekapcsolva” állapot nemcsak a munkától – legalábbis fizikailag – távol töltött időre van kihatással, de magát a munkavégzést is befolyásolhatja. Ha ugyanis nem tudunk pihenni, feltöltődni, akkor digitális világunk szakértői szerint a munkahelyi hatékonyságunk is csökken. A hatékony munkához hatékony pihenésre is szükség van, amit azonban éppen a digitalizáció nehezít meg. Ezzel együtt, vagy talán pontosan ezért, mind gyakrabban esik szó a „digitális tudatosságról”, ami nemcsak önként vállalt, bölcs belátáson alapuló magatartást takar, hanem annak igényét is, hogy bizonyos területeken a jogszabályok állítsanak fel korlátokat.

A digitális tudatosság jegyében Franciaországban meg is született az első jogszabály, amely forradalmi újításként 2017. január 1-jétől digitális detoxként intézményesíti a „lekapcsolódás jogát”. A most hatályba lépett előírás a legalább ötven főt foglalkoztató francia cégekre vonatkozik, ám úgy tűnik, nem arat egyöntetű sikert. Sokakban felmerül a kérdés, hogy az új szabály egy bürokratikus túlszabályozás irányába mutat-e, vagy tényleg egy határozott lépés ahhoz, hogy a sokszor túlterhelt munkavállalókat megóvják a kiegészítő, és biztosítsák a nyugodt hétvégéhez, pihenéshez való jogukat.

A digitális detox egyébként nem teljesen új jelenség, Franciaországon kívül is több multi író elő korlátozásokat a munkaidőn kívüli hivatalos e-mailezésre illetően. A Volkswagen például olyan szerverbeállítás alkalmaz, amely megakadályozza a munkaidőn kívüli hivatalos levelezést és a szabadságon lévő munkavállalók részére az e-mailek továbbítását. Hasonló kor-

látozásokat vezetett be az Allianz, a Daimler, a BMW vagy például az Orange is.

A probléma tehát valós, a megoldás azonban nem mindenki szerint egyértelműen előremutató. Arra is van példa, hogy egy társaság korábban bevezette a korlátozást, de mára már visszatért a régi rendszerhez, és a határozott tilalom helyett már csak arra biztatja dolgozóit, hogy egy levél elküldése előtt gondolják meg, égető szükség van-e a munkaidőn kívüli levelezésre.

Valószínűleg nincs olyan általános jogi megoldás, amely mindenki számára és minden helyzetre egyformán alkalmazható lenne, de azt senki nem vonja kétségbe, hogy valamilyen típusú korlátozásra, szabályozásra szükség van egy egészségesebb egyensúlyrendszer kialakításához. Olyan cég is akad, ahol a hét egyik napján, munkaidőben, két órára kötelező a digitális detox. Lekapcsolják a szervereket, kifejezetten azzal a céllal, hogy a közvetlen, szemtől szembeni kommunikációt bátorítsák. Sikeres hatékonyságnövelő tényező lehet ugyanis, ha a dolgozóknak semmit sem kell megszakítaniuk a bejövő e-mailek miatt, koncentrálnak a nagyobb projektekre, és az idejüket – legalább két órára – úgy oszthatják be, mint a digitalizáció előtti világban.

Miközben tehát igenis oda kell figyelni a digitális kimerültségre, az általános álláspont szerint elsősorban a munkáltatókra kellene bízni, hogy hogyan tartják korábban munkavállalóik digitális detoxizálását. Nem szigorú jogszabályra, hanem rugalmas, életszerű belső szabályokra van szükség. A kezdeti elképzelésekkel szemben ezért a francia jogszabály végül is nem egy határozott, kategorikus tilalmat tartalmaz, hanem egyeztetési kötelezettséget ír elő a munkáltató számára a munkavállalókkal vagy azok képviselőivel a munkaidőn kívüli elektronikus kommunikációról. Ha nem tudnak közös nevezőre jutni, a jogszabály értelmében a munkáltató válik kötelezetté arra, hogy belső szabályzatban rendezze a munkaidőn túli digitális elérhetőséget. Az új jogszabályi előírás tehát végül erősen felpuhított, be nem tartásához közvetlenül hátrányos jogkövetkezmény sem kapcsolódik. Mégis egy fontos és úttörő jellegű jogalkotási lépés, bizonyítja, hogy digitális világunk korábban soha elő nem forduló élethelyzeteket teremt, amelyek tudatosságát, odafigyelést és új típusú szabályozást igényelnek.

**Nem szigorú
jogszabályokra
lenne szükség**

VILÁGGAZDASÁG
mediaworks
Content first

FŐSZERKESZTŐ: Deák Bálint

Főszerkesztő-helyettes: Dénes Zoltán

Lapszerkesztő: Barát Mihály

Előfizetéssel kapcsolatban
hívható telefonszám: 489-1195

ROVATVEZETŐK: **Túrós-Bense Levente** (Pénz- és tőkepiacok). **Hornyák József** (Vélemény) ■ SZERKESZTŐK: **Herman Bernadett, Kriván Bence** ■ FŐMUNKATÁRSÁK: **Csákó Attila, Diószegi József, Vitéz F. Ibolya** ■ OLVASÓSZERKESZTŐK: **Balogh Emerencia** (vezető) **Grim Jolán** ■ KIADVÁNYSZERKESZTŐK: **Máriás Judit** (vezető tördelő), **Katona Csaba, Lovas Bence** ■ Kiadó: **Mediaworks Hungary Zrt., Liszky Gábor** elnök-vezérigazgató, **Bulyáki Iván** terjesztési igazgató, **Turi Árpád** értékesítési és marketingigazgató ■ **Előfizetési díj:** 1 évre 90 000 Ft, fél évre 45 000 Ft, negyedévre 22 500 Ft, egy hónapra 7 500 Ft ■ **Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletága** ■ Árú terjesztés: **Lapker Zrt.** ■ 0042 6148 ■ Nyomdai előállítás: **Mediaworks Hungary Zrt.** ■ e-mail: nyomda@mediaworks.hu ■ Felelős vezető: **Bertalan László** nyomdaigazgató ■ **Munkaszám:** 443 000

A Világgazdaság bármely részének másolásával, terjesztésével, az adatok elektronikus tárolásával és feldolgozásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értésüléseket átvenni csak a Világgazdaságra hivatkozva lehet. A lapban közölt táblázatok adatait tájékoztató jellegűek, amelyekért felelősséget nem vállalunk. A Világgazdaság és a Világgazdaság Online tartalmai (fotók, írott anyagok vagy azok részletei) a kiadó írásbeli vagy elektronikus dokumentumba foglalt engedélyével közzétehető a nyilvánosságához. Tájékoztatjuk Olvasóinkat, hogy a különböző versenyeken, játékokon, akciókon, szavazásokon, rejtélynyilvánításokon stb. részt vevők által személyesen, írásban, telefonon, SMS-ben, interneten, e-mailben megadott személyes adatok nyilvántartásunkba kerülnek. Az adatokat megadva Olvasóink hozzájárulnak ahhoz, hogy azok felhasználásával a Társaságunk érdekeltségébe tartozó cégek (Mediaworks Hungary Zrt., Népszabadság Zrt., Primus Népszabadság Médiakepzési Kft.), amelyek az adatok feldolgozását is végzik, előfizetési megrendeléseiket teljesítsék, akcióikra, kiadványaikra és egyéb szolgáltatásaikra felhívják az Olvasók figyelmét. Az érintettek felvilágosítást kérhetnek az általunk kezelt személyes adataik köréről, felhasználásuk módjáról, és bármikor kérhetik azok helyesbítését, felhasználásuk korlátozását, illetve törlését.

Kiadó és szerkesztőség:
1034 Budapest, Bécsi út 122-124.
telefon: 489-1195; fax: 489-1169;
e-mail: vginfo@vg.hu; központi e-mail: vg@vg.hu

Hirdetések felvétele:
telefon: 460-2529;
e-mail: hirdetes@mediaworks.hu

Ügyfélszolgálat:
telefon: 06-40-510-510;
e-mail: ugyfelszolgalat@mediaworks.hu